

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 9.11.2022 г.
COM(2022) 591 final

2022/0367 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

**за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от
възобновяеми източници**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

• Основания и цели на предложението

Европейският зелен пакт постави възобновяемата енергия в основата на прехода към чиста енергия. Международно напрежение след руското нападение на Украйна, цялостният геополитически контекст и много високите цени на енергията изостриха необходимостта от ускорено постигане на енергийна ефективност и внедряване на енергията от възобновяеми източници в Съюза с цел постепенно премахване на зависимостта на ЕС от руските изкопаеми горива.

В този контекст на 18 май 2022 г. Комисията прие, като част от плана REPowerEU, предложение за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници („REDII“), на Директива 2010/31/ЕС относно енергийните характеристики на сградите и на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност с цел ускоряване на екологичния преход към енергия от възобновяеми източници и повишена енергийна ефективност. С предложението бяха въведени по-амбициозни цели за енергийна ефективност и енергията от възобновяеми източници, мерки за допълнително опростяване и рационализиране на административните процедури за издаване на разрешения, приложими за проекти за енергия от възобновяеми източници, по координиран и хармонизиран начин в целия ЕС, както и мерки за увеличаване на внедряването на слънчеви инсталации в сградите. Понастоящем Съветът и Европейският парламент работят за приемането на преработената REDII.

След публикуването на 18 май 2022 г. на плана REPowerEU енергийната криза се задълбочи, което налага спешни действия. Рекордно високите цени на природния газ през лятото, допълнителното прекъсване на доставките по газопровода „Северен поток I“, повишената инфлация и колебанията в цената на електроенергията причиняват икономически и социални трудности, като поставят голяма тежест върху гражданите и икономиката. Нарастващите разходи за енергия водят до намаляване на покупателната способност на гражданите и загуба на конкурентоспособност на предприятията. Недостигът в доставките на газ и електроенергия и относително нееластичното търсене на енергия доведоха до значително увеличение на цените и нестабилност на тези на газа и електроенергията в ЕС. Националните мерки за противодействие на тези тенденции могат да доведат до разпокъсаност на вътрешния пазар и да не са в състояние да гарантират солидарност.

В този контекст продължаващата криза изисква временни, но незабавни действия за по-бързо постигане на някои от целите, включително ускоряването на прехода на Европа към чиста енергия. Европейският съюз предприе стъпки за намаляване на търсенето на газ и за намеса на енергийните пазари, за да се справи с въздействието на кризата през тази зима. Въпреки тези действия ситуацията продължава да представлява изключително предизвикателство. Европейските потребители и предприятия продължават да бъдат изложени на твърде високи и нестабилни цени. Непредсказуеми събития, като саботажите на газопроводи, могат допълнително да нарушат сигурността на снабдяването ни. Напрежението на газовите пазари вероятно ще продължи и след края на тази зима. По-бързото внедряване на енергията от възобновяеми източници е необходимо за окончателното прекратяване на настоящата извънредна ситуация, тъй

като то незабавно и структурно ще намали търсенето на изкопаеми горива в секторите на енергетиката, отоплението и охлаждането, промишлеността и транспорта. Благодарение на ниските си експлоатационни разходи енергията от възобновяеми източници може да окаже положително въздействие върху цените на енергията в целия ЕС.

Бавните и сложни административни процедури бяха посочени като една от основните пречки пред инвестициите в енергия от възобновяеми източници и свързаната с нея инфраструктура. На 20 и 21 октомври 2022 г. Европейският съвет в своите заключения призова за по-бързото опростяване на процедурите за издаване на разрешения, за да се ускори широкото навлизане на енергията от възобновяеми източници и на мрежите, включително чрез спешни мерки. Някои от мерките, включени в предложението от май 2022 г. с цел ускоряване на процеса на издаване на разрешения за инсталации за енергия от възобновяеми източници, по-специално тези, свързани с презумпцията за по-висш обществен интерес, модернизирани инсталации и издаването на разрешителни за слънчево оборудване в съществуващи съоръжения, могат да бъдат приложени бързо от държавите членки, без да се изискват обременяващи промени в техните национални процедури и правни системи. Кризата изисква незабавни целенасочени мерки в тези области, както и други мерки за насърчаване на конкретни технологии, като например термopомпи, които ускоряват прехода от използването на газ за отопление. Ако бъдат приложени незабавно, тези мерки имат потенциала да увеличат производството на енергия от възобновяеми източници в краткосрочен план и по този начин да увеличат приноса на енергията от възобновяеми източници за справяне с текущата криза.

- **Съгласуваност с действащите разпоредби в тази област на политиката**

С предложения инструмент се определят временни, пропорционални и извънредни мерки. Той допълва съществуващи инициативи и законодателни актове на ЕС в тази област, както и вече предприети от Комисията инициативи в отговор на текущата криза на енергийните пазари. Той се основава на плана REPowerEU от 18 май 2022 г., който поставя интензивното ускоряване и увеличаване на възобновяемите източници в производството на електроенергия, промишлеността, сградите и транспорта в центъра на стратегията за ускоряване на постепенния отказ от руските изкопаеми горива.

По-специално Комисията като част от плана REPowerEU предложи преразглеждане на Директива (ЕС) 2018/2001, което да увеличи на 45 % обвързващата цел на 2030 ЕС за 2030 г. в сравнение с предишното предложение от 40 % от 14 юли 2021 г. и да установи рамка за рационализиране и ускоряване на административния процес за издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници.

Предложеният инструмент е временна спешна мярка. Действието му е ограничено до една година, с клауза за извършване на преглед, за да се разгледа възможността за удължаване на действието му, ако е необходимо.

Предложеният регламент отразява необходимостта от предприемане на спешни действия в отговор на енергийната криза, както се призовава в упоменатите по-горе заключения на Европейския съвет. Той има за цел да се бори с текущата енергийна криза чрез целенасочени незабавни действия, които да ускорят внедряването на проекти за енергия от възобновяеми източници, имащи голям потенциал за бързо и ефективно въздействие. За тази цел в предложения инструмент е определен набор от мерки, чието незабавно прилагане би осигурило ускоряване в кратки срокове на процедурите за издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници.

В този контекст следва да се отбележи, че в съответствие с препоръката на Съвета за осигуряване на справедлив преход към климатична неутралност и Препоръката на Комисията за ускоряване на процедурите за издаване на разрешителни за проекти за енергия от възобновяеми източници и за улесняване на споразуменията за закупуване на електроенергия, осигуряването на подходящ персонал за органите, издаващи разрешения, и за органите за оценка на околната среда със съответните умения и квалификации продължава да бъде от съществено значение, за да се извлекат всички ползи от опростяването на процедурите за издаване на разрешителни, насочено към ускоряване на широкото навлизане на енергията от възобновяеми източници и на техните мрежи.

По подобен начин националните органи, издаващи разрешения, следва да се стремят да ускорят процедурите за издаване на разрешителни за обекти за производство на технологии за енергия от възобновяеми източници, тъй като постигането на целите на REPowerEU ще изисква диверсифициране на доставките на оборудване за енергия от възобновяеми източници и на суровини от критично значение, намаляване на секторните зависимости, преодоляване на затрудненията във веригата на доставки и разширяване на производствения капацитет на ЕС за технологии за чиста енергия.

- **Съгласуваност с други политики на Съюза**

Предложението е извънредна мярка, която ще се прилага за ограничен период от време и която е в съответствие с по-широк набор от инициативи за повишаване на енергийната устойчивост на Съюза и за смекчаване на въздействието на високите цени на енергията и потенциалните прекъсвания на енергийните доставки. Предложението не излага на риск функционирането на вътрешния пазар, нито мерките за справяне с прекъсвания на енергийни доставки и механизмите за солидарност. Предложението е в пълно съответствие с амбицията на Комисията в рамките на Европейския зелен пакт за по-бърза декарбонизация и широко навлизане на проекти за енергия от възобновяеми източници и се основава на целите за ускоряване на намаляването на зависимостта от руските изкопаеми горива чрез внедряване на енергия от възобновяеми източници в големи мащаби като алтернативен източник. Предложението е в съответствие с екологичните цели, тъй като ускореното внедряване на енергия от възобновяеми източници е от ключово значение за смекчаване на въздействието както на изменението на климата, така и на замърсяването, които водят до загуба на биологично разнообразие и застрашават общественото здраве и безопасност, в съответствие с целите на Европейския закон за климата (Регламент (ЕС) 2021/1119).

Предложението е в съответствие с препоръките, отправени към държавите членки в контекста на рамката на европейския семестър за 2022 г. за рационализиране на издаването на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници. Очаква се то също така да ускори инвестициите в енергия от възобновяеми източници в рамките на Механизма за възстановяване и устойчивост, включително главите от REPowerEU, които ще бъдат включени в националните планове за възстановяване и устойчивост.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Правното основание на настоящия инструмент е член 122, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Настоящото нарушаване на доставките на газ и произтичащото от това въздействие върху цените на газа и електроенергията представляват сериозно затруднение при снабдяването с енергия съгласно член 122 от ДФЕС. Превръщането на доставките на газ в оръжие и манипулирането на пазарите от страна на Руската федерация посредством умишлени прекъсвания на газовите потоци доведоха не само до рязко покачване на цените на енергията, но и до застрашаване на сигурността на доставките. Растящите цени на електроенергията създават значителна тежест за потребителите и предприятията и ако не бъдат предприети действия, има опасност те да станат извънредно високи, което би могло да има значително по-широки социални и икономически последици. Лидерите от ЕС и Комисията установиха спешната необходимост от допълнителни мерки, които да спомогнат за увеличаване на достъпа до енергия от възобновяеми източници, за да се смекчи въздействието върху гражданите на ЕС, да се подобри сигурността на доставките и да се осигури по-добра подготовка за настъпващата зима. Временните мерки съгласно предложения регламент имат за цел осигуряването на целенасочен координиран подход за ускоряване на специфични процедури за издаването на разрешения, приложими за тези проекти за енергия от възобновяеми източници, които имат голям потенциал за незабавно и ефективно въздействие. Поради това те са насочени към конкретните административни пречки пред издаването на разрешения за изпълнението на такива проекти.

• Субсидиарност (при неизключителна компетентност)

Ефективното спрямо разходите, бързо и широкомащабно внедряване на устойчива енергия от възобновяеми източници в съответствие с амбицията на Европейския зелен пакт и съобщението за REpowerEU не може да бъде постигнато самостоятелно от държавите членки. Необходим е подход на равнище ЕС, за да се осигурят подходящите стимули за държавите членки с различни равнища на амбиция за ускоряване по координиран начин на енергийния преход от традиционната, основана на изкопаеми горива енергийна система, към по-интегрирана и енергийно ефективна енергийна система, основана на енергията от възобновяеми източници.

Като се вземат предвид различните енергийни политики на държавите членки, действие на равнище ЕС, подкрепено от солидна рамка за управление, е по-вероятно да постигне целите на ЕС в областта на климата и за намаляване на замърсяването посредством изискваното увеличено внедряване на енергията от възобновяеми енергийни източници, отколкото само действие на национално или местно равнище.

Дългите и сложни административни процедури са основна пречка пред инвестициите в енергия от възобновяеми източници и свързаната с нея инфраструктура. Продължителността и сложността на процедурите за издаване на разрешения се различават значително между различните технологии за възобновяема енергия и между държавите членки. Държавите членки предприемат действия за преодоляване на пречките пред издаването на разрешения, установени на национално равнище, и се насърчават да продължат да го правят, например чрез съвместната работа в рамките на работната група на Европейската комисия по въпросите на правоприлагането в

областта на единния пазар¹. Необходим е координиран европейски подход за съкращаване и опростяване на процедурите за издаване на разрешения и на административните процеси, за да се ускори необходимото внедряване на енергията от възобновяеми източници. Това от своя страна е необходимо, за да може ЕС да постигне своите цели в областта на климата и енергетиката за 2030 г. и дългосрочната си цел за климатична неутралност и нулево замърсяване, както и за да успее постепенно да премахне зависимостта си от руските изкопаеми горива и да намали цените на енергията. Предвид различията в енергийните политики, приоритети и процедури между държавите членки и с оглед на неотложната необходимост от ускорено внедряване на енергията от възобновяеми източници във всички държави членки, действие на равнище ЕС е по-вероятно да постигне нужните цели в сравнение с действие само на национално или местно равнище.

И накрая, с предложения регламент се въвеждат целенасочени изменения в съществуващи законодателни актове на Съюза. Тази намеса, която допълнително ще рационализира някои процедури за издаване на разрешения, оправдава необходимостта от действие на равнището на Съюза.

- **Пропорционалност**

Инициативата е в съответствие с принципа на пропорционалност. С оглед на безпрецедентната геополитическа ситуация, породена от руското нападение на Украйна, трайната и голяма нестабилност на цените на енергията и необходимостта да се гарантира сигурност на енергийните доставки в Европа за предстоящия зимен сезон и през цялата следваща година, е налице ясна необходимост от координирани и спешни действия за незабавно ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници в допълнение на действията, предложени от Комисията като част от плана REPowerEU от 18 май 2022 г. Набелязаните действия обаче са ограничени до действията, насочени към конкретните административни пречки при издаването на разрешения, засягащи изпълнението на такива проекти за енергия от възобновяеми източници, които имат голям потенциал за бързо и ефективно въздействие.

- **Избор на инструмент**

Като се има предвид спешната необходимост от ускоряване на внедряването на проекти за енергия от възобновяеми източници, които да заменят природния газ, и предвид мащаба на енергийната криза, потенциала на нейните социални, икономически и финансови въздействия и спешната необходимост от тяхното смекчаване, Комисията счита, че е целесъобразно да действа чрез регламент, който е с общ обхват и се прилага пряко и незабавно. Действието на регламента е ограничено във времето. Регламентът ще доведе до бърз, единен и обхващащ целия Съюз подход по отношение на специфичните процедури за издаване на разрешения, приложими за някои проекти за енергия от възобновяеми източници, за да се преодолеят сериозните трудности, пред които понастоящем е изправен Съюзът.

¹ Европейската комисия, заедно с държавите членки, работи в рамките на работната група по въпросите на правоприлагането в областта на единния пазар (РГПЕП) за намирането на ефективни решения за преодоляване на редица пречки, посочени в междинния доклад по RES Simplify: <https://data.europa.eu/doi/10.2833/239077>

3. КОНСУЛТАЦИИ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОЦЕНКИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Консултации със заинтересованите страни**

На 20 и 21 октомври 2022 г. Европейският съвет в своите заключения призова за по-бързото опростяване на процедурите за издаване на разрешения, за да се ускори широкото навлизане на енергията от възобновяеми източници и на мрежите, включително чрез спешни мерки. Тъй като предложението трябваше да се изготви спешно, за да може да се приеме съевременно от Съвета, нямаше възможност за провеждане на официална консултация със заинтересованите страни. Комисията обаче планира да работи със заинтересованите страни, и особено с производителите на енергия от възобновяеми източници, представителите на гражданското общество и на националните администрации, за да гарантира успешното изпълнение на настоящия регламент. Предложението също така се основава на обширни дискусии със заинтересованите страни, държавите членки и Европейския парламент в контекста на подготовката на предложението за преразглеждане на Директива (ЕС) 2018/2001 от 18 май 2022 г. и последващите преговори по процедурата на съвместно вземане на решение, както и проекта RES Simplify².

- **Оценка на въздействието**

Имайки предвид временния и спешен характер на мерките, които са в отговор на извънредна ситуация, не беше възможно да се извърши оценка на въздействието.

- **Основни права**

Не е установено отрицателно въздействие върху основните права. Основната цел на този преглед е да се увеличи използването на енергия от възобновяеми източници, което е в съответствие с член 37 от Хартата на основните права на Европейския съюз, съгласно който високото равнище на опазване на околната среда и подобряването на нейното качество трябва да бъдат включени в политиките на Съюза и гарантирани в съответствие с принципа на устойчиво развитие. Освен това рационализираните процедури за издаване на разрешения в предложения регламент отчитат необходимостта от защита на законните очаквания и съществуващите инвестиции, и поради това няма да застрашат правото на собственост и ползване на законно придобито имущество, както е заложено в член 17 от Хартата на основните права. Разпоредбите на настоящия регламент са изготвени също така по начин, който не въздейства неблагоприятно на общественото здраве и правните интереси на физическите лица.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

За това предложение не са необходими допълнителни средства от бюджета на ЕС.

2022/0367 (NLE)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА СЪВЕТА

² <https://www.eclareon.com/de/projects/res-simplify>

за определяне на рамка за ускоряване на внедряването на енергия от възобновяеми източници

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 122, параграф 1 от него,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като има предвид, че:

- (1) Военната агресия на Руската федерация срещу Украйна и безпрецедентното намаляване на доставките на природен газ от Руската федерация за държавите членки застрашават сигурността на доставките за Съюза и неговите държави членки. В същото време използването на доставките на газ като оръжие и манипулирането на пазарите от страна на Руската федерация чрез умишлено прекъсване на газовите потоци доведоха до рязко покачване на цените на енергията в Съюза, застрашвайки не само неговата икономика, но и сериозно подкопавайки сигурността на доставките. Бързото внедряване на енергията от възобновяеми енергийни източници може да спомогне за смекчаване на последиците от текущата енергийна криза, като бъде защита срещу действията на Русия. Енергията от възобновяеми източници може значително да допринесе да се противодейства на използването на енергията като оръжие от страна на Русия чрез укрепване на сигурността на доставките на Съюза, намаляване на нестабилността на пазара и понижаване на цените на енергията.
- (2) През май 2022 г. Комисията прие, като част от плана REPowerEU, изменение на Директива (ЕС) 2018/2001³. С това изменение се повишава амбициозността на обвързващата цел на ЕС за 2030 г. относно дела на енергията от възобновяеми източници в брутното потребление на крайна енергия в Съюза и се разглеждат дългите административни процедури за издаване на разрешения, които са една от основните пречки пред инвестициите в енергия от възобновяеми източници и свързаната с нея инфраструктура. Въздействието от предложените изменения на Директива (ЕС) 2018/2001 ще бъде значително увеличаване и ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници в производството на електроенергия, промишлеността, сградите и транспорта. Това от своя страна ще ускори постепенното премахване на руските изкопаеми горива и ще допринесе за по-ниски цени на електроенергията за гражданите и предприятията, както и за подобряване на сигурността на доставките на енергия. Това въздействие обаче ще се прояви едва в средносрочен до дългосрочен план, като се има предвид, че изменението на Директива (ЕС) 2018/2021 ще влезе в сила едва след приемането, влизането в сила и транспонирането на директивата от държавите членки в техните национални законодателства.
- (3) От май 2022 г. насам действията на Русия допълнително влошиха положението на пазара, по-специално като увеличиха риска от пълно спиране на доставките на руски газ за Съюза в близко бъдеще, което се отрази на сигурността на доставките за Съюза. Това рязко увеличи нестабилността на цените на енергията в Съюза, като цените на газа и електроенергията достигнаха рекордно високи

³ COM(2022) 222 final.

стойности през лятото. Това доведе до нарастващи цени на дребно на електроенергията, което се очаква да продължи постепенно да обхваща повечето потребителски договори, увеличавайки тежестта за домакинствата и предприятията. Влошеното положение на енергийните пазари допринесе значително за общата инфлация в еврозоната и за забавянето на икономическия растеж в целия Съюз. Този риск ще продължи да съществува независимо от временното намаляване на цените на едро и ще бъде още по-актуален през следващата година, както беше признато в последното извънредно предложение на Комисията⁴. Европейските енергийни дружества могат да бъдат изправени пред сериозни трудности при запълването на газохранилищата през следващата година, тъй като е много вероятно в Съюза да се получи по-малко или дори никакъв газ по тръбопроводите от Русия, имайки предвид настоящата политическа ситуация. В допълнение целта за 2023 г., определена в Регламент (ЕС) 2022/1032 за съхранението на газ, е да се запълнят 90 % от капацитета на Съюза за съхранение на газ в сравнение с 80 % за тази зима. Също така непредвидими събития като саботаж по газопроводи и други рискове от нарушаване на сигурността на доставките могат да създадат допълнително напрежение на газовите пазари. В допълнение перспективите за конкурентоспособност на европейските технологични отрасли за енергия от възобновяеми източници бяха отслабени от наскоро приетите политики в други региони на света, насочени към предоставяне на подкрепа и ускоряване на внедряването в голям мащаб на цели вериги за създаване на стойност в областта на технологиите за енергия от възобновяеми източници. Всичко това са елементи, които не са взети предвид в предложението за изменение на Директива (ЕС) 2018/2001 от 18 май 2022 г.

- (4) В този контекст и с цел борба с излагането на европейските потребители и предприятия на високи и нестабилни цени, предизвикващи икономически и социални трудности, с цел облекчаване на необходимото намаляване на търсенето на енергия чрез замяна на доставките на природен газ с енергия от възобновяеми източници и с цел повишаване на сигурността на доставките, Съюзът трябва да предприеме допълнителни незабавни действия за ускоряване на внедряването на източници на възобновяема енергия, по-специално чрез целенасочени мерки, които са способни в кратък срок да постигнат ускоряване на темпа на внедряване на енергията от възобновяеми източници в Съюза.
- (5) Спешните мерки са избрани заради тяхното естество и потенциал да допринесат за намирането на решения на извънредната енергийна ситуация в краткосрочен план. По-специално някои от мерките, очертани в предложението от май 2022 г. за рационализиране на процеса на издаване на разрешения, приложими за проекти за енергия от възобновяеми източници, могат да бъдат изпълнени бързо от държавите членки, без да се изискват обременяващи промени в техните национални процедури и правни системи, като осигурят ускоряване на използването на възобновяема енергия в краткосрочен план. Някои от тези мерки са от общ характер, като например въвеждането на оборима презумпция, че проектите за енергия от възобновяеми източници са от по-висш обществен интерес за целите на съответното законодателство в областта на околната среда, или въвеждането на пояснения относно обхвата на някои директиви в областта на околната среда, както и опростяването на рамката за издаване на разрешения

⁴

COM(2022) 553 final.

за модернизиране на централи за енергия от възобновяеми източници чрез съсредоточаване върху въздействията, произтичащи от промените или разширенията в сравнение с първоначалния проект. Други мерки са насочени към конкретни технологии, като значително по-краткото и по-бързо издаване на разрешения за слънчево оборудване за съществуващи конструкции. Целесъобразно е тези мерки да бъдат приложени възможно най-бързо и да бъдат адаптирани при необходимост, за да се отговори точно на настоящите предизвикателства.

- (6) Необходимо е да се въведат допълнителни целенасочени мерки, предназначени за конкретни технологии и видове проекти, които имат най-голям потенциал за бързо внедряване и незабавно въздействие върху целите за намаляване на нестабилността на цените и намаляване на търсенето на природен газ, без да се ограничава общото търсене на енергия. В допълнение към ускоряването на процедурите за издаване на разрешения за оборудване за слънчева енергия върху изкуствени конструкции е целесъобразно да се насърчава и ускорява внедряването на малки слънчеви инсталации за потребителите на собствена енергия от възобновяеми източници, включително за колективните потребители на собствена енергия, като например местните енергийни общности, тъй като това са най-евтините и най-достъпни варианти, с най-малко въздействие върху околната среда или друг вид въздействие за бързото внедряване на нови инсталации за енергия от възобновяеми източници. Освен това тези проекти пряко подкрепят домакинствата и дружествата, които са изправени пред високи цени на енергията, и предпазват потребителите от нестабилност на цените. Модернизирането на електроцентралите за енергия от възобновяеми източници е вариант за бързо увеличаване на производството на енергия от възобновяеми източници с най-малко въздействие върху мрежовата инфраструктура и околната среда, включително в случая на тези технологии за производство на енергия от възобновяеми източници, като например вятърната енергия, за които процедурите за издаване на разрешения обикновено са по-дълги. И накрая, термопомпите са пряка възобновяема алтернатива на котлите на природен газ и имат потенциала значително да намалят търсенето на природен газ по време на отоплителния сезон.
- (7) Една от предложените мерки се състои във въвеждането на оборима презумпция, че проектите за енергия от възобновяеми източници са от по-висш обществен интерес и обслужват общественото здраве и безопасност за целите на съответното законодателство на Съюза в областта на околната среда, освен когато има ясни доказателства, че тези проекти имат значително неблагоприятно въздействие върху околната среда, което не може да бъде смекчено или компенсирено. Инсталациите за енергия от възобновяеми източници, включително термопомпите и ветрогенераторите, са от решаващо значение за борбата с изменението на климата и замърсяването, намаляването на цените на енергията, намаляването на зависимостта на Съюза от изкопаемите горива и гарантирането на сигурността на доставките на Съюза. Презумпцията, че инсталациите за енергия от възобновяеми източници, включително термопомпите, са от по-висш обществен интерес и обслужват общественото здраве и безопасност, би позволило на такива проекти да се възползват, когато е необходимо, от опростена оценка на специалните дерогации, предвидени, по-специално, в съответното законодателство на Съюза в областта на околната среда, с незабавно влизане в сила. За да се отговори на нарасналата неотложност за действие, в светлината на събитията от май 2022 г. тази оборима презумпция

следва да се прилага за всички проекти за енергия от възобновяеми източници, за които балансирането на правните интереси се извършва в рамките на срока на действие на настоящия регламент. Тя се прилага само за нови процедури за издаване на разрешения, които са започнали в срока на прилагане на регламента.

- (8) Това отразява важната роля, която възобновяемата енергия може да играе за декарбонизацията на енергийната система на Съюза, предлагайки незабавни решения за замяна на енергията, произведена от изкопаеми горива, и за справяне с влошеното положение на пазара.
- (9) За да се премахнат затрудненията в процеса на издаване на разрешения и експлоатацията на инсталации за енергия от възобновяеми източници, в процеса на планиране и издаване на разрешителни следва да се даде приоритет на строителството и експлоатацията на енергийни инсталации от възобновяеми източници и свързаното с тях развитие на мрежовата инфраструктура, когато се търси баланс между правните интереси в конкретния случай, най-малкото за проекти, за които е признато, че са от обществен интерес. Що се отнася до защитата на видовете, предходното изречение следва да се прилага само ако и доколкото са предприети подходящи мерки за опазване на видовете, допринасящи за запазването или възстановяването на популациите до благоприятен природозащитен статус, и са предоставени достатъчно финансови ресурси, както и територии за тази цел.
- (10) Слънчевата енергия е ключов източник на енергия от възобновяеми източници, за да се сложи край на зависимостта на Съюза от руските изкопаеми горива, като същевременно се осъществи преходът към климатично неутрална икономика. Слънчевите фотоволтаични системи, които са един от най-евтините налични източници на електроенергия, и технологиите за слънчева топлинна енергия, които осигуряват отопление от възобновяеми източници при ниски разходи за единица топлинна енергия, могат да бъдат разгърнати бързо и да бъдат от пряка полза за гражданите и предприятията. В този контекст, в съответствие със стратегията на ЕС за слънчевата енергия⁵, в Съюза ще бъде подкрепено развитието на устойчива на въздействия верига за създаване на стойност за промишлена слънчева енергия, включително чрез Алианса на слънчевата фотоволтаична промишленост, чието начало ще бъде поставено в края на 2022 г. Ускоряването и подобряването на издаването на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници ще спомогне за увеличаване на производствения капацитет на Съюза за технологии за чиста енергия. Текущите обстоятелства и по-специално много голямата нестабилност на цените на енергията изискват незабавни действия, за да се осигурят значително по-бързи процедури за издаване на разрешения, с цел значително ускоряване на темповете на монтиране на слънчеви инсталации върху изкуствени конструкции, които в общия случай са по-малко сложни отколкото при наземния монтаж и които могат бързо да допринесат за смекчаване на последиците от настоящата енергийна криза, при положение че бъдат запазени стабилността, надеждността и безопасността на мрежата. Поради това тези инсталации следва да се ползват от по-кратки процедури за издаване на разрешения в сравнение с други проекти за енергия от възобновяеми източници.

⁵

COM/2022/221 final

- (11) Поради това с настоящото предложение се въвежда максимален срок от един месец за процеса на издаване на разрешения за монтирането на оборудване за слънчева енергия и свързаните с него съвместно разположени съоръжения за съхранение и свързване към мрежата в съществуващи или бъдещи изкуствени конструкции, изградени за цели, различни от производството на слънчева енергия. С него също така се въвежда специална дерогация за тези инсталации от необходимостта да се извършват екологични оценки съгласно Директива 2011/92/ЕС, като се има предвид, че няма вероятност те да породят опасения, свързани с конкуренция за използване на пространство или с въздействие върху околната среда. Инвестирането в малки децентрализирани инсталации за слънчева енергия, за превръщането в потребител на собствена енергия от възобновяеми източници, е едно от най-ефективните средства за потребителите на енергия да намалят сметките си за енергия и излагането си на нестабилността на цените. Инсталациите за собствено потребление, включително за колективните потребители на собствена енергия, като например местни енергийни общности, също допринасят за намаляване на общото търсене на природен газ, за повишаване на устойчивостта на въздействие на системата и за постигане на целите на Съюза в областта на енергията от възобновяеми източници. Инсталациите с мощност под 50 kW няма вероятност да окажат значително неблагоприятно въздействие върху околната среда или мрежата и не породят опасения за безопасността. Освен това малките инсталации на потребителите на собствена енергия от възобновяеми източници обикновено не се нуждаят от разширяване на капацитета в точката на присъединяване към мрежата. С оглед на непосредствените положителни последици от този вид инсталации за потребителите и ограниченото въздействие върху околната среда, до което те могат да доведат, е целесъобразно да се рационализира допълнително процесът на издаване на разрешения, приложим за тях, чрез въвеждане на концепцията за административно положително мълчание в съответните процедури за издаване на разрешения, за да се насърчи и ускори внедряването на тези инсталации и да се извлекат ползите от тях в краткосрочен план.
- (12) Модернизирането на съществуващите инсталации за енергия от възобновяеми източници има значителен потенциал за бързо увеличаване на производството на енергия от възобновяеми източници, като по този начин се даде възможност за намаляване на потреблението на газ. Модернизирането дава възможност за продължаване на използването на обекти със значителен потенциал за енергия от възобновяеми източници, което намалява необходимостта от определяне на нови площадки за проекти за енергия от възобновяеми източници. Модернизирането на ветрогенераторна инсталация с по-ефикасни турбини позволява да се запази съществуващата мощност, но с по-малък брой, по-големи и по-ефикасни турбини или да се увеличи мощността. Модернизирането включва допълнителни предимства, като например съществуваща връзка към мрежата, вероятно по-висока степен на приемане от страна на обществеността и познаване на въздействието върху околната среда.
- (13) Изчислено е, че между 2021 г. и 2025 г. края на нормалния си експлоатационен срок от 20 години ще достигнат мощности за вятърна енергия на сушата в размер на 38 GW. Извеждането от експлоатация на тези мощности вместо модернизирането им би довело до значително намаляване на понастоящем инсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници, което допълнително ще усложни положението на енергийния пазар. Незабавното

опростяване и ускореното издаване на разрешения за модернизиране са от решаващо значение за поддържането и увеличаването на капацитета за енергия от възобновяеми източници в Съюза. За тази цел предложеният регламент въвежда допълнителни мерки.

- (14) Поради това е целесъобразно да се въведат мерки за по-нататъшно рационализиране на процеса на издаване на разрешения, приложим за модернизирането на проекти за енергия от възобновяеми източници. Поспециално максималният срок от шест месеца, приложим за процеса на издаване на разрешения за модернизиране на проекти за енергия от възобновяеми източници, следва да включва всички съответни екологични оценки. Освен това, когато модернизирането на инсталация за енергия от възобновяеми източници или на свързаната мрежова инфраструктура, която е необходима за интегриране на възобновяемата енергия в електроенергийната система, подлежат на скрининг или екологична оценка, това следва да бъде ограничено до оценка на потенциалните въздействия, произтичащи от промяната или разширяването, сравнени с първоначалния проект.
- (15) За да се насърчи и ускори модернизирането на съществуващи инсталации за енергия от възобновяеми източници, следва незабавно да се въведе опростена процедура за свързване към мрежата, когато модернизирането води до ограничено увеличение на общата мощност в сравнение с първоначалния проект.
- (16) Когато се модернизира слънчева инсталация, повишаване на ефикасността и мощността може да се постигне, без да се увеличава заеманото пространство. Следователно модернизираната инсталация не оказва различно въздействие върху околната среда в сравнение с първоначалната инсталация, при условие че използваното пространство не се увеличава в процеса на изпълнение и първоначално изискваните мерки за смекчаване на въздействието върху околната среда продължават да се спазват.
- (17) Термопомпите са ключова технология за производство на възобновяема енергия за отопление и охлаждане от енергия от заобикалящата среда, включително от пречиствателни станции за отпадъчни води, и геотермална енергия. Те също така позволяват използването на отпадна топлина и студ. Бързото внедряване на термопомпи, чрез което да се оползотворят недостатъчно използваните източници на възобновяема енергия, като енергията от заобикалящата среда, геотермалната енергия и отпадната топлина от промишления и третичния сектор, включително центрове за данни, дава възможност за замяна на котлите на природен газ и на други видове изкопаеми горива с отопление, решено с енергия от възобновяеми източници, като в същото време се повишава и енергийната ефективност. Това ще ускори намаляването на използването на газ за отопление както в сградите, така и в промишлеността. За да се ускори монтирането и използването на термопомпи, е целесъобразно да се въведат целенасочени, по-кратки процедури за издаване на разрешения за такива инсталации, включително опростена процедура за присъединяване към мрежата на по-малки термопомпи, освен ако по националното законодателство не се изисква такава процедура. Благодарение на по-бързия и по-лесен монтаж на термопомпите, нарасналото използване на енергия от възобновяеми източници в сектора на отоплението, на който се пада почти половината от потреблението на енергия в Съюза, ще допринесе за сигурността на доставките и ще спомогне за справяне с по-трудна ситуация на пазара.

- (18) Разпоредбите на Конвенцията на Икономическата комисия за Европа на Организацията на обединените нации (ИКЕ на ООН) за достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземането на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда („Конвенцията от Орхус“), отнасящи се до достъпа до информация, участието на обществеността в процеса на вземане на решения и достъпа до правосъдие по въпроси на околната среда, по-специално разпоредбите, свързани с участието на обществеността и достъпа до правосъдие, продължават да се прилагат.
- (19) Принципът на енергийна солидарност е общ принцип съгласно правото на Съюза⁶ и се прилага за всички държави членки. При изпълнението на принципа на енергийна солидарност предложените мерки дават възможност за трансгранично разпределение на ефекта от по-бързото внедряване на проекти за енергия от възобновяеми източници. Те са насочени към инсталации за енергия от възобновяеми източници във всички държави членки и обхващат широк кръг проекти, включително върху съществуващи конструкции, нови инсталации с оборудване за слънчева енергия на потребители на собствена енергия от възобновяеми източници и модернизиране на съществуващи инсталации. Като се има предвид степента на интеграция на енергийните пазари на Съюза, всяко разширяване на внедряването на енергия от възобновяеми източници в дадена държава членка следва да бъде също така от полза за другите държави членки по отношение на сигурността на доставките и по-ниските цени. То следва да спомогне за трансграничния пренос на електроенергия от възобновяеми източници към местата, където е най-необходима, и да гарантира, че в държави членки, в които производството на електроенергия е по-скъпо, се изнася евтина електроенергия от възобновяеми източници. В допълнение новоинсталираните мощности за енергия от възобновяеми източници в държавите членки ще окажат въздействие върху общото намаляване на търсенето на газ в целия Съюз.
- (20) По силата на член 122, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз Съветът, по предложение на Комисията и в дух на солидарност между държавите членки, може да вземе решение относно мерките, съобразени с икономическата ситуация, и по-конкретно ако възникнат сериозни затруднения при снабдяването с определени продукти, а именно в областта на енергетиката. В светлината на последните събития и действията на Русия от май 2022 г. насам, високият риск от пълно спиране на доставките на руски газ, в съчетание с несигурните перспективи за алтернативи, представлява значителна заплаха от прекъсване на енергийните доставки, допълнително повишаване на цените на енергията и последващ натиск върху икономиката на Съюза. Поради това са необходими допълнителни спешни действия.
- (21) Като се вземат предвид мащабът на енергийната криза, степента на нейното социално, икономическо и финансово въздействие и необходимостта от предприемане на действия във възможно най-кратък срок, настоящият регламент следва да влезе в сила по спешност в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*. Действието му е ограничено до една година, с клауза за извършване на преглед, за да се разгледа възможността за удължаване на действието му, ако е необходимо.

⁶ Решение на Съда от 15 юли 2021 г., Германия/Полша, дело C-848/19 P, ECLI:EU:C:2021:598.

- (22) Доколкото целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, а могат да бъдат постигнати по-добре на равнището на Съюза, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, както е определен в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, както е определен в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигането на целта,

ПРИЕ НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1

Определения

За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- (1) „процес на издаване на разрешения за проекти за енергия от възобновяеми източници“ означава процесът:
- а) обхващащ всички съответни административни разрешения за строителство, модернизация и експлоатация на инсталации за производство на енергия от възобновяеми източници, включително термпомпи, съвместно разположени съоръжения за съхранение на енергия, както и активи, необходими за тяхното присъединяване към мрежата, включително разрешителни за присъединяване към мрежата и екологични оценки, когато такива се изискват; и
 - б) който започва от потвърждаването от съответния орган на получаването на заявлението и завършва с уведомлението от съответния орган за окончателното решение относно резултата от процедурата;
- (2) „оборудване за слънчева енергия“ означава оборудване, което преобразува слънчевата енергия в топлинна или електрическа енергия, по-специално слънчево топлинно и слънчево фотоволтаично оборудване.

Член 2

По-висш обществен интерес

- (1) По отношение на проектирането, строителството и експлоатацията на инсталации и съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници и тяхното свързване към мрежата, както и на самата мрежа, а също и на съоръженията за съхранение на енергия, е налице презумпция, че те са обекти от по-висш обществен интерес и че обслужват общественото здраве и безопасност, когато се търси баланс между правните интереси в отделните случаи, по-специално, за целите на член 6, параграф 4 и член 16, параграф 1, буква в) от Директива 92/43/ЕИО, член 4, параграф 7 от Директива 2000/60/ЕО и член 9, параграф 1, буква а) от Директива 2009/147/ЕО. Това се прилага само за нови процедури за издаване на разрешения, които са започнали в срока на прилагане на регламента.
- (2) Когато конкретен проект е приложил подходящи мерки за смекчаване на последиците, за да се избегнат сблъсъци или да се предотврати обезпокояване, и ако се извършва подходящ мониторинг за оценка на ефективността на тези мерки и в светлината на събраната информация се предприемат допълнителни

мерки, необходими, за да се гарантира, че няма значително отрицателно въздействие върху популацията на съответните видове, тогава убиването или обезпокояването на видовете, защитени съгласно член 12, параграф 1 от Директива 92/43/ЕИО и член 5 от Директива 2009/147/ЕО, не се счита за умишлено. Държавите членки гарантират, най-малкото за проекти, за които е признато, че са от по-висш обществен интерес, че при процеса на проектиране и издаване на разрешение, на строителството и експлоатацията на инсталации за енергия от възобновяеми източници и свързаното с тях развитие на мрежова инфраструктура е даден приоритет при постигането на баланс на правните интереси в конкретния случай. Що се отнася до защитата на видовете, предходното изречение се прилага само ако и доколкото са предприети подходящи мерки за опазване на видовете, които допринасят за запазването или възстановяването на популациите на видовете до благоприятен природозащитен статус, и са предоставени достатъчно финансови ресурси, както и територия за тази цел.

Член 3

Процес на издаване на разрешения за монтиране на оборудване за слънчева енергия

- (1) Процесът на издаване на разрешения за монтирането на оборудване за слънчева енергия и на съвместно разположени съоръжения за съхранение на енергия, включително интегрирани в сградите инсталации за слънчева енергия, в съществуващи или бъдещи изкуствени конструкции, с изключение на изкуствени водни площи, не може да превишава един месец, при условие че основното предназначение на тези конструкции не е производството на слънчева енергия. Чрез дерогация от член 4, параграф 2 от Директива 2011/92/ЕС и приложение II, точка 3, букви а) и б), разглеждани самостоятелно или във връзка с точка 13, буква а) от приложение II към същата директива, такива инсталации със слънчево оборудване се освобождават от изискването, ако е приложимо, да подлежат на определяне дали проектът изисква оценка на въздействието върху околната среда или от изискването за извършване на специална оценка на въздействието върху околната среда.
- (2) За монтирането на оборудване за слънчева енергия на потребители на собствена енергия от възобновяеми източници с мощност до 50 kW липсата на отговор от страна на съответните органи или субекти в срок от един месец след подаването на заявлението означава, че разрешението се счита за издадено.
- (3) Всички решения, произтичащи от горепосочените процедури за издаване на разрешения, са публично достъпни.

Член 4

Модернизиране на инсталации за електроенергия от възобновяеми източници

- (1) Продължителността на процеса на издаване на разрешения за модернизиране на проекти, включително разрешителните, свързани с модернизирането на активи, необходими за свързването им към мрежата, когато модернизирането води до увеличаване на мощността, не може да превишава шест месеца, включително екологичните оценки, когато такива се изискват от съответното законодателство.

- (2) Когато модернизирането не води до увеличаване на мощността на инсталацията за електроенергия от възобновяеми източници с над 15 % и без да се засяга необходимостта от оценка на потенциалните въздействия върху околната среда съгласно трета алинея от настоящия член, издаването на разрешение за свързване към преносната или разпределителната мрежа става в срок от един месец след подаването на заявление до съответния субект, освен ако са налице основателни опасения за безопасността или техническа несъвместимост на компонентите на системата.
- (3) Когато модернизирането на инсталация за електроенергия от възобновяеми източници или на свързаната с нея мрежова инфраструктура, необходима за интегриране енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система, подлежи на определяне дали за проекта се изисква процедура за оценка на въздействието върху околната среда или на оценка на въздействието върху околната среда съгласно член 4 от Директива 2011/92/ЕС, това предварително определяне и/или екологична оценка се ограничават до потенциалните въздействия, произтичащи от промяната или разширяването в сравнение с първоначалния проект.
- (4) Когато модернизирането на слънчеви инсталации не води до използването на допълнително пространство и е в съответствие с приложимите мерки за смекчаване на последиците за околната среда, установени за първоначалната инсталация, проектът се освобождава от изискването, ако е приложимо, да бъде предмет на определяне дали за проекта се изисква оценка на въздействието върху околната среда съгласно член 4 от Директива 2011/92/ЕС.
- (5) Всички решения, произтичащи от процесите на издаване на разрешения, са публично достъпни.

Член 5

Ускоряване на внедряването на термопомпи

- (1) Процесът на издаване на разрешения за инсталиране на термопомпи не надвишава три месеца.
- (2) Свързването към преносната или разпределителната мрежа се разрешава след уведомяване на съответния субект за:
 - а) термопомпи с мощност до 12 kW; и
 - б) термопомпи, инсталирани от потребител на собствена електрическа енергия от възобновяеми източници съгласно член 2, параграф 14 от Директива (ЕС) 2018/2001, с мощност до 50 kW, при условие че мощността на инсталацията за производство на електроенергия от възобновяеми източници на потребителя на собствена електроенергия от възобновяеми източници възлиза най-малко на 60 % от мощността на термопомпата,освен ако са налице основателни опасения за безопасността или техническа несъвместимост на компонентите на системата.
- (3) Всички решения, произтичащи от процесите на издаване на разрешения, са публично достъпни.

Член 6

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила в деня след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Прилага се за срок от една година от влизането му в сила.

Член 7

Преглед

Най-късно до 1 юли 2023 г. Комисията извършва преглед на настоящия регламент с оглед на развитието на ситуацията със сигурността на доставките и цените на енергията и необходимостта от допълнително ускоряване на внедряването на енергията от възобновяеми източници. Тя представя на Съвета доклад за основните констатации от този преглед. Комисията може въз основа на този доклад да предложи удължаване на срока на действие на настоящия регламент.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател